

Raadsvergadering : 2 april 2019**Onderwerp : Gebiedsovereenkomst Veenweiden****Datum : 15 januari 2019**

Korte samenvatting

De raad wordt voorgesteld een verzoek tot onteigening in te dienen bij de Kroon. Het verzoek houdt in dat de gronden die nodig zijn voor de natuurontwikkeling in de Krimpenerwaard en nog niet zijn verworven of contractueel via zelfrealisatie worden ingericht en beheerd bij Koninklijk Besluit ter onteigening zullen worden aangewezen.

Voorgesteld besluit

De raad wordt voorgesteld om:

1. Ter uitvoering van het bestemmingsplan Natuurgebieden Veenweiden Krimpenerwaard de Kroon te verzoeken om ten name van de gemeente Krimpenerwaard en op de grondslag van de titel IV van de onteigeningswet (artikelen 77 e.v.) over te gaan tot de aanwijzing ter onteigening van de gedeelten van de onroerende zaken, zoals deze zijn weergegeven op de bij dit besluit behorende en als zodanig gewaarmerkte grondtekeningen en zoals deze zijn omschreven in de eveneens bij dit besluit behorende en als zodanig gewaarmerkte lijst van ter onteigening aan te wijzen onroerende zaken.
2. De uitvoering van dit besluit, waaronder de inzending aan de Kroon, te mandateren aan het college van burgemeester en wethouders, met inachtneming van de termijnen en voorwaarden van artikel 79 van de onteigeningswet en met inbegrip van de bevoegdheid tot het (binnen drie maanden na het raadsbesluit) verbeteren of aanvullen van dit besluit (verzoek) alsmede de bevoegdheid tot het gedurende de administratieve onteigeningsprocedure aan de Kroon doorgeven van wijzigingen ten opzichte van dit besluit, met betrekking tot afspraken over zelfrealisatie en/of tussentijdse minnelijke verwerving van de onroerende zaken, als gevolg waarvan aanwijzing ter onteigening achterwege kan blijven

Inleiding

In de Krimpenerwaard zal in totaal circa 2.250 hectare nieuwe natuur worden gerealiseerd als onderdeel van het Natuur Netwerk Nederland (NNN). Hiertoe is het bestemmingsplan Natuurgebieden Veenweiden Krimpenerwaard ter vaststelling aan u voorgelegd in uw vergadering van **5 maart 2019**. Voor de realisatie van de natuur wordt nadrukkelijk ingezet op zelfrealisatie door grondeigenaren (particuliere eigenaren, bedrijven of organisaties) en eventuele gebruikers (zoals pachters en huurders).

Vanaf 2017 zijn alle eigenaren schriftelijk benaderd met de vraag of zij over willen gaan tot zelfrealisatie. Bij diegenen die geen zelfrealisatie willen, is gestart met verwerving. Bij de grondeigenaren die wel tot zelfrealisatie willen overgaan, zijn gesprekken over deze zelfrealisatie gestart. Hiermee is het minnelijke verwervingstraject gericht op realisering van de natuurontwikkeling in de Krimpenerwaard ingezet.

In de gebiedsovereenkomst Veenweiden is afgesproken dat de realisatie van de natuur zal plaatsvinden in 2021. De gemeenteraad van Krimpenerwaard heeft op 12 december 2017, bij de vaststelling van de uitgangspunten voor het bestemmingsplan Natuurgebieden Veenweiden Krimpenerwaard, de bereidheid uitgesproken om naast

(parallel aan) het minnelijk verwervingstraject het onteigeningsinstrument in te zetten. In vervolg daarop is door de gemeente Krimpenerwaard het overleg met de grondeigenaren en ook met de gebruikers (zoals pachters en huurders) voortgezet. Om de natuurontwikkeling tijdig te kunnen realiseren is nu de start van de onteigeningsprocedure nodig. Deze bestaat uit twee stappen:

1^e stap: administratieve onteigeningsprocedure

De eerste stap betreft de administratieve onteigeningsprocedure. Deze procedure start met een besluit van de gemeenteraad (het z.g. verzoekbesluit), waarbij de Kroon wordt verzocht om:

- de administratieve onteigeningsprocedure te starten
- de benodigde gronden bij koninklijk besluit ter onteigening aan te wijzen.

Het verzoek met de stukken wordt aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties gezonden en Rijkswaterstaat Corporate Dienst voert de feitelijke werkzaamheden uit. De procedure eindigt met een Koninklijk Besluit waarbij de Kroon de benodigde gronden al dan niet ter onteigening aanwijst. Van daadwerkelijke onteigening van de gronden is dan nog geen sprake. De administratieve procedure duurt doorgaans gemiddeld 1 jaar.

Op het moment waarop de gemeenteraad het verzoekbesluit neemt, moet het bestemmingsplan minstens zijn vastgesteld. Het plan hoeft nog niet onherroepelijk te zijn. Is het bestemmingsplan op het moment waarop de Kroon over de onteigening besluit nog niet onherroepelijk, dan zal de Kroon aan dat besluit een opschortende en ontbindende voorwaarde verbinden. Opschortend in de zin dat de gemeente nog niet tot de start van de gerechtelijke onteigening (2^e stap) mag overgaan zolang het bestemmingsplan nog niet onherroepelijk is en ontbindend in de zin dat het Koninklijk Besluit vervalt als het bestemmingsplan door de rechter wordt vernietigd.

2^e stap gerechtelijke onteigeningsprocedure

Indien nodig moet aansluitend de gerechtelijke onteigeningsprocedure worden gevoerd om de gronden daadwerkelijk te onteigenen. De looptijd van deze procedure is afhankelijk van de rechter.

Volgens de vaste jurisprudentie van de Kroon moet er voorafgaand aan de start van de administratieve onteigeningsprocedure minnelijk met de grondeigenaren worden onderhandeld over verwerving van de benodigde gronden. Met gebruikers moet worden onderhandeld over de beëindiging van de (gebruiks)rechten. In het geval van de natuurontwikkeling vindt in dit kader ook het overleg over de zelfrealisatie plaats. Het minnelijk overleg moet ook gedurende de administratieve onteigeningsprocedure worden voortgezet. Naast de schriftelijke biedingen (zoals deze de afgelopen periode hebben plaatsgevonden) moet er daadwerkelijk contact zijn met de betreffende grondeigenaren en voldoende tijd worden genomen voor overleg en eventuele onderhandelingen. In het begin van deze stap wordt ook het logboek aangelegd per eigenaar op basis waarvan de onteigening kan worden ondersteund.

Dit betekent dat gedurende de looptijd van de administratieve onteigeningsprocedure de reeds ingezette gesprekken voor zelfrealisatie en minnelijke verwerving worden voortgezet. Grondeigenaren kunnen onderbouwd aangeven dat zij de beoogde nieuwe natuur zelf willen en kunnen realiseren en dit via een uitvoeringsovereenkomst met de provincie vastleggen. In die gevallen wordt in 2020 niet tot de gerechtelijke onteigening overgegaan en wordt daarmee de onteigeningsprocedure voor de betreffende grondeigenaar stopgezet.

Sinds juni 2018 wordt, naast zelfrealisatie, intensief ingezet op minnelijke verwerving van de gronden. In een aantal gevallen heeft dit tot overeenstemming geleid. Het betreft hier 12 eigenaren met een totaaloppervlakte van 75 hectaren. De benodigde gronden zijn in die gevallen verworven. Momenteel zijn er nog ongeveer 70 eigenaren met een totaaloppervlak van ongeveer 430 hectare waarmee wordt gesproken. Voor al deze eigenaren wordt u nu gevraagd om de administratieve procedure te starten.

Beoogd resultaat

Een Koninklijk Besluit waarbij de gronden benodigd voor de uitvoering van het bestemmingsplan Natuurgebieden Veenweiden Krimpenerwaard en voor de realisatie van de Natuur Netwerk Nederland (NNN) ter onteigening worden aangewezen.

Argumenten

1.1 Het voorstel past in het ingezet beleid

Vanaf 2014 wordt gewerkt aan de realisatie van het Natuur Netwerk Nederland in de Krimpenerwaard. Hiertoe heeft de gemeenteraad op 12 december 2017 de Uitgangspuntennotitie voor het bestemmingplan en op 29 januari 2019 het bestemmingsplan Natuurgebieden Veenweiden Krimpenerwaard vastgesteld. Daarmee heeft de gemeenteraad ingestemd met de natuurontwikkeling in de Krimpenerwaard.

1.2 Onteigening vormt laatste stap in realisatie

In december 2017 heeft de gemeenteraad een principebesluit genomen dat de gemeente als uiterst middel om het Natuur Netwerk Nederland (NNN) in de Krimpenerwaard te realiseren, overgaat tot onteigening van gronden. In 2017 is gestart met minnelijke verwerving, als voorbereiding op de onteigeningsprocedure. Het besluit van de gemeenteraad (het z.g. verzoekbesluit), waarbij de Kroon wordt verzocht om de administratieve procedure te starten is de volgende stap in dit proces.

1.3 Inzet blijft zelfrealisatie en minnelijke verwerving

Gedurende de looptijd van het onteigeningsproces wordt met grondeigenaren en gebruikers gewerkt aan de zelfrealisatie van de natuurontwikkeling of worden de verwervingstrajecten gecontinueerd. Het doel is te komen tot overeenstemming met grondeigenaren en gebruikers over inrichting of aankoop. Momenteel lopen er gesprekken met diverse eigenaren en gebruikers over de voorzetting van hun bedrijf binnen het natuurgebied.

2.1 Inzet op zelfrealisatie en verwerving is van invloed op onteigeningsvoorstel

Overeenstemming bij het zelfrealisatietraject, in de vorm van een uitvoeringsovereenkomst met de provincie, of bij het verwervingstraject, in de vorm van een getekende koopovereenkomst/notariële akte, betekent dat de onteigening van de betreffende percelen niet langer wordt doorgezet. Voor de voortgang van het proces is het van belang dat het college gemandateerd is om deze wijzigingen te verwerken. Concreet betekent dat burgemeester en wethouders de Kroon kunnen berichten dat aanwijzing van gronden ter onteigening achterwege kan blijven.

Kanttekeningen

1.1 Gesprekken over zelfrealisatie en verwerving lopen nog

Inzet van de realisatiestrategie Natuur Netwerk Nederland is duidelijkheid en tijdigheid voor het gebied en compleetheid van de opgave. Om hieraan invulling te kunnen geven is gekozen voor parallelle processen van zelfrealisatie en verwerving/onteigening. Dit betekent dat er zowel gesprekken plaats vinden over zelfrealisatie leidend tot een uitvoeringsovereenkomst, alsook verwervingsgesprekken leidend tot aankoop dan wel onteigening. Uitgangspunt blijft dat onteigening het sluitstuk is. Tot het moment van de gerechtelijke uitspraak kan tot overeenstemming worden gekomen via beide processen.

Alternatieven

Als eerder vermeld vormen zelfrealisatie en minnelijke verwerving het alternatief voor onteigening.

Financiën

In 2017 heeft de provincie Zuid-Holland op basis van de nieuwe realisatiestrategie extra middelen (€ 22,5 mio) toegezegd. Onteigening maakt onderdeel uit van deze realisatiestrategie. De proceskosten voor de onteigeningen hebben geen invloed op de risicoparagraaf van de gemeenten (3 mio). Bij onteigening bepaalt de

rechter de hoogte van de volledige schadeloosstelling. Als deze volledige schadeloosstelling hoger is dan ingeschat, dan moet mogelijk een beroep worden gedaan op het weerstandvermogen.

Juridische zaken

De gemeente heeft de afdeling Ontwikkelings- en Grondzaken (OGZ) van de provincie gevraagd om de uitvoering van de dossieropbouw en het onteigeningsproces ter hand te nemen (besluit 29 mei 2018). De afdeling OGZ beschikt over kennis en ervaring op het gebied van onteigening (ook voor derden). Hiervoor is een samenwerkingsovereenkomst tussen de provincie en de gemeente gesloten, waarbij de provincie dossier- en besluitvorming voorbereidt maar de gemeente beslissingsbevoegd blijft en toeziet op een juiste uitvoering.

Participatie en extern overleg

Participatie en extern overleg vindt plaats met grondeigenaren, belanghebbenden en organisaties in het kader van het traject om te komen tot uitvoering van het Natuur Netwerk Nederland. Het onteigeningstraject is bij wet geregeld. In dit traject kunnen belanghebbenden in de periode waarin de stukken ter inzage liggen, hun zienswijzen naar voren brengen bij de Kroon (Rijkswaterstaat Corporate Dienst).

Vervolgtraject en uitvoering

Planning: Nadat het verzoekbesluit in de gemeenteraad is vastgesteld moet het college van burgemeester en wethouders dit verzoekbesluit met alle bijbehorende stukken binnen drie maanden aan de Kroon (Rijkswaterstaat Corporate Dienst) voordragen. Vervolgens draagt Rijkswaterstaat Corporate Dienst er zorg voor dat dit ontwerp met bijbehorende stukken gedurende zes weken ter inzage ligt. In deze periode kunnen de in de procedure betrokken belanghebbenden (eigenaren, gebruikers e.d.) bij Rijkswaterstaat Corporate Dienst zienswijzen naar voren brengen. Ook de gemeente heeft de mogelijkheid hierop een reactie te geven. Op verzoek kunnen belanghebbenden worden gehoord door Rijkswaterstaat Corporate Dienst.

Rijkswaterstaat Corporate Dienst zorg voor de verdere totstandkoming van het Koninklijk Besluit. Voorafgaand daaraan wordt eerst de Raad van State nog over het ontwerp van het besluit gehoord. Na de periode van zes weken waarin de onteigeningsstukken ter inzage hebben gelegen moet de Kroon uiterlijk binnen zes maanden het Koninklijk Besluit hebben genomen.

Als er een Koninklijk Besluit is genomen en partijen hebben nog geen overeenstemming over zelfrealisatie (via een uitvoeringsovereenkomst) of verwerving (via een koopovereenkomst), dan kan de gerechtelijke onteigeningsprocedure worden gestart. Hiervoor is een procesbesluit nodig en moet een advocaat worden aangesteld, die door de gemeente wordt gemachtigd om de gemeente te vertegenwoordigen.

Doorlooptijd:

- **2 april 2019:** vaststelling verzoekbesluit door gemeenteraad i.v.m. met tijdig starten van de onteigeningsprocedure
- **14 mei 2019:** vaststelling 2^e aanvullend verzoekbesluit als gevolg van amendementen
- **Eind mei 2019:** inzending verzoekbesluiten met stukken door burgemeester en wethouders aan de Kroon (t.a.v. de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en p/a Rijkswaterstaat Corporate Dienst);
- **Juni/juli 2019:** toets onteigeningsstukken en voorbereiding start procedure door Rijkswaterstaat Corporate Dienst;
- **augustus/september 2019:** terinzagelegging onteigeningsstukken en ontwerp koninklijk besluit gedurende zes weken;
- **begin tweede** kwartaal 2020: koninklijk besluit afgerond en gepubliceerd;
- tweede kwartaal 2020: start gerechtelijke onteigeningsprocedure;
- eind 2020: gerechtelijke procedure afgerond.

Bijlagen

- 1.onteigeningslijst (te waarmerken als behorend bij het raadsbesluit);
- 2.grondtekeningen (te waarmerken als behorend bij het raadsbesluit);
- 3.zakelijke beschrijving (ter nadere toelichting)

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van gemeente Krimpenerwaard,

de secretaris,

de burgemeester,

mw. mr. M. Plantinga

mr. R.S. Cazemier

RAADSBESLUIT

De raad van de gemeente Krimpenerwaard,

Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 15 januari 2019 inzake het starten van de administratieve onteigeningsprocedure ter realisatie van het Natuurnetwerk Nederland

gelet op de bepalingen in de Onteigeningswet en de Algemene wet bestuursrecht;

Besluit:

1. Ter uitvoering van het bestemmingsplan Natuurgebieden Veenweiden Krimpenerwaard de Kroon te verzoeken om ten name van de gemeente Krimpenerwaard en op de grondslag van de titel IV van de onteigeningswet (artikelen 77 e.v.) over te gaan tot de aanwijzing ter onteigening van de gedeelten van de onroerende zaken, zoals deze zijn weergegeven op de bij dit besluit behorende en als zodanig gewaarmerkte grondtekeningen en zoals deze zijn omschreven in de eveneens bij dit besluit behorende en als zodanig gewaarmerkte lijst van ter onteigening aan te wijzen onroerende zaken.
2. De uitvoering van dit besluit, waaronder de inzending aan de Kroon, te mandateren aan het college van burgemeester en wethouders, met inachtneming van de termijnen en voorwaarden van artikel 79 van de onteigeningswet en met inbegrip van de bevoegdheid tot het (binnen drie maanden na het raadsbesluit) verbeteren of aanvullen van dit besluit (verzoek) alsmede de bevoegdheid tot het gedurende de administratieve onteigeningsprocedure aan de Kroon doorgeven van wijzigingen ten opzichte van dit besluit, met betrekking tot afspraken over zelfrealisatie en/of tussentijdse minnelijke verwerving van de onroerende zaken, als gevolg waarvan aanwijzing ter onteigening achterwege kan blijven.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 2 april 2019.

de griffier (wnd),

de voorzitter,

P.A.M. Goedvolk

mr. R.S. Cazemier